

Порадник студента - майбутнього психолога

ПОРАДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА ПСИХОЛОГА ДРУЖЕ-СТУДЕНТЕ!

У Твоїх руках «Студентський порадник для психолога». Ця брошура видана **КАФЕДРОЮ ПСИХОЛОГІЇ** ПрАТ «ВНЗ «МАУП» в рамках реалізації проекту «Університети демократії», проекту інформування студентів про їх права й механізми реалізації та захисту цих прав.

ЧОМУ ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ ЗА ЯКОЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ВЧИТЬСЯ СТУДЕНТ ПСИХОЛОГ?

Українська система освіти із завидною постійністю зазнає все нових й нових змін. Вступнику до вишу (абітурієнту) можна просто заплутатися і зламати голову: спробуйте самі пережити ЗНО і ще не загубитися серед всіх цих реформ!

Освітня програма - це новий якісний виток в історії розвитку української освіти. Вона має ряд переваг: сучасність, практичність, націленість на результат. Але часом не всі можуть їх відрізнити від спеціальностей. Кафедра психології ПрАТ «ВНЗ «МАУП» пропонує розібратися, в чому полягає відмінність між ними і які цікаві освітні програми існують на даний момент.

Освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня діяльність щодо підготовки фахівців у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня **ґрунтується на концептуальних** засадах Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896; Національної доктрини розвитку освіти, затвердженої Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347; Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України від 25 червня 2013 р. № 344.

Метою освітньої програми є підготовка випускника, який володіє набором особистих якостей, загальнокультурних і професійних компетентностей.

ЧИ ЗНАЄТЕ ЯКИМИ ОСНОВНИМИ КОМПЕТЕНЦІЯМИ, ВОЛОДІЮТЬ ФАХІВЦІ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ» ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАННЯ?

Основна мета спеціальності – надати освіту в галузі соціальних та поведінкових наук із широкими можливостями працевлаштування задля успішної професійної самореалізації на ринку праці, сформувані основні компетенції психолога, здатного до самостійної роботи та продовження освіти за різними програмами з психології.

Загальнокультурні компетентності (ЗК)	ЗК-1 – знання та розуміння предметної галузі, основних концепцій, базових категорій та фахових понять; ЗК-2 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
--	--

	<p>ЗК-3 – здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно будувати своє усне й писемне мовлення;</p> <p>ЗК-4 – здатність до міжособистісного спілкування; уміння працювати в команді, мотивувати людей та досягати спільної мети; розуміння та повага до різноманітності та мультикультурності;</p> <p>ЗК-5 – здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного самовдосконалення;</p> <p>ЗК-6 – здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до соціальних та моральних норм;</p> <p>ЗК-7 – здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення;</p> <p>ЗК-8 – уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел; здатність використовувати інформаційно-комунікативні технології; відповідально ставитися до питань інформаційної безпеки;</p> <p>ЗК-9 – володіння необхідними навичками професійного спілкування іноземною мовою.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК-1 – здатність здійснювати професійну діяльність у повній відповідності до закону;</p> <p>ПК-2 – вміння правильно застосовувати методи дослідження щодо психологічної науки на практиці;</p> <p>ПК-3 – вміння користуватися психологічними методиками дослідження;</p> <p>ПК-4 – здатність застосовувати активні соціально-психологічні методи у формуванні соціальної свідомості;</p> <p>ПК-5 – володіння фаховою термінологією та фаховою технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в документації;</p> <p>ПК-6 – здатність надавати кваліфіковані консультації щодо застосування певних стратегій поведінки для подолання конфліктів;</p> <p>ПК-7 – здатність проводити психологічну експертизу;</p> <p>ПК-8 – уміння діяти на основі розвинутої правосвідомості, морального мислення і культури;</p> <p>ПК-9 – розуміння необхідності поваги до честі та гідності особистості;</p> <p>ПК-10 – здатність консультувати щодо особливостей ділового та іншого спілкування;</p> <p>ПК-11 – вміння виявляти та усувати причини й умови, що сприяють виникненню конфліктів;</p> <p>ПК-12 – здатність запобігати та розкривати передумови конфліктів, зокрема виявляти та сприяти попередженню конфліктної поведінки;</p> <p>ПК-13 – здатність ефективно здійснювати високоморальне виховання.</p>

Спеціальні компетентності (СК)	СК-1 – здатність володіти знаннями про наукові підходи, концепції і принципи щодо сутності і структури особистості з метою пояснення закономірностей
	<p>становлення і розвитку особистості та надання кваліфікованої психологічної допомоги; СК-2 – здатність застосовувати знання про вікові закономірності, особливості психічного розвитку та формування особистості дитини в процесі її навчання і виховання;</p> <p>СК-3 – здатність забезпечити професійну компетентність у сфері кваліфікованого надання психологічної допомоги;</p> <p>СК-4 – здатність здійснювати заходи організаційно-методичного забезпечення профорієнтації та профвідбору;</p> <p>СК-5 – здатність розробляти і впроваджувати психологічні рекомендації щодо сучасної життєдіяльності, фізичного і духовного розвитку й самовдосконалення особистості;</p> <p>СК-6 – здатність володіти технологією психологічного дослідження, вміннями та навичками практичного використання сучасних методів психології, встановлення психологічного діагнозу та визначення проблем, які ускладнюють розвиток особистості;</p> <p>СК-7 – здатність розуміння психології індивідуальних, типологічних і групових відмінностей людей, застосовувати знання про соціально-психологічні закономірності взаємодії особистості у групі, колективі, суспільстві;</p> <p>СК-8 – здатність підвищити професійну компетентність, усвідомити загальні та принципові відмінності у відображенні навколишнього світу, поведінки на різних рівнях філогенезу істоти, та відносин між особинами на різних рівнях розвитку соціуму, розуміти передумови виникнення людської свідомості; СК-9 – володіння знаннями про психологічні закономірності і механізми виникнення, функціонування і розвитку психіки, для пояснення фізіологічних механізмів регулювання функцій організму, покращення психофізичного стану людини;</p> <p>СК-10 – здатність застосувати технології психологічних досліджень, а також вміння та навички практичного використання сучасних методів загальної психології;</p> <p>СК-11 – здатність до організації психологічного захисту громадян, що перебувають у кризових ситуаціях, до проведення реабілітаційних та адаптаційних заходів.</p>

Орієнтовний перелік професійних кваліфікацій, які планується надавати: психолог, науковий співробітник з психології, консультант медико-психолого-педагогічної комісії, консультант із суспільно-політичних питань, профконсультант, психолог-консультант (індивідуальне, сімейне, дитяче, управлінське), спеціаліст з надання допомоги неблагополучним сім'ям, фахівець з управління персоналом у комерційних структурах, психолог у закладах освіти, фахівець у галузі соціальних комунікацій та реклами, сфери діяльності в системі людина-людина.

Психології згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010 здатний виконувати зазначену професійну роботу і може **займати такі первинні посади:** психолог, практичний психолог, молодший науковий співробітник, консультант психолого-медико-педагогічної комісії, науковий консультант у державних та громадських установах, психолог маркетингових відділів кампаній та відділів по роботі з персоналом, викладач вищого навчального закладу, керівник структурного підрозділу – головний спеціаліст, консультант з питань здорового способу життя,

керівник проектів та програм у сфері нематеріального виробництва, психоаналітик, психолог консультант у освітньому середовищі, психолог з забезпечення діяльності силових структур, психолог з надання державних послуг в суспільстві, психолог головного управління, психолог консультант з питань керування, психолог-консультант з досліджень і експериментальних розробок у сфері суспільних і гуманітарних наук, сімейний психолог, психолог з екстремальних та надзвичайних ситуацій, соціальний психолог з забезпечення професійної діяльності, військовий психолог.

ЯКИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ВОЛОДІЄ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ?

Коли ми бажаємо визначити особливості будь-якої професії, доцільно спочатку виявити, чому виникла ця професія. Це необхідно кожному з Вас ще й тому, що людина, яка обирає певну професію або спеціальність, повинна чітко усвідомлювати зміст праці за обраним фахом, особливості цієї професії.

Отже, термін «*професія*» у перекладі з латинської, французької мови означає «говорити публічно, заявляти, оголошувати» (Є.О.Клімов). Тобто, виникнення тієї чи іншої професії соціально зумовлено. Суспільство усвідомлює необхідність у конкретній професії, і вона оформлюється як окремий вид праці. Щодо професії психолога, то її виокремлення відбулося у ХХ сторіччі на основі соціального замовлення з боку представників різних сфер життя та праці людини, а саме: управління, освіти, оборони, спорту, а також сімейного життя.

Навіщо було робити цей запит, якщо і так, мовляв, «життя навчить»? Дійсно, найкращий учитель психології – саме життя, а її уроки людина засвоює задовго до того, як прочитає книгу про неї. У практиці живого спілкування люди засвоюють чимало психологічних законів. Адже кожний з нас є психологом, який з дитинства починає за зовнішніми ознаками (міміки, жестів, голосу, особливостям поведінки) «читати» інших людей, їх емоційні стани, і на цій основі будувати свою взаємодію з ними. Ця донаукова «життєвська психологія» дає нам певні орієнтири у нашій життєдіяльності. У зв'язку з цим виникає запитання: «Чи не є психологія аналогом здорового глузду?». На жаль, «здоровий глузд» далеко не завжди правильно віддзеркалює суттєві психологічні закономірності та особливості розвитку людини. Саме тому наш прогноз щодо поведінки людини, її вчинків часто не збігається з реальними психологічними явищами. Відомий американський соціальний психолог Д.Майерс у зв'язку з цим відзначає: «Справа не в тому, що здоровий глузд є заздалегідь помилковим. Ймовірно, що здоровий глузд звичайно правий, але вже після факту, який відбувся. З цієї причини ми легко вводимо себе в оману, думаючи, що знаємо, як це було насправді. Саме тому нам потрібна психологічна наука, яка б допомогла відділити реальність від ілюзій...» (David G. Myers Social Psychology, Fifth Canadian Edition Plus NEW MyLab Psychology with Pearson eText - Access Card Package (5th Edition) Hardcover – 2012 – p.45). Отже, для правильного розуміння нашої поведінки, вчинків, характеру треба знати психологію. Що ж вивчає психологія?

Психологія – це наука, яка досліджує закономірності виникнення та розвитку психіки, психічних процесів, станів та властивостей. Психологічні особливості людини і навіть тварин здійснюють вирішальний вплив на наше життя. Саме тому знання психології та її використання є необхідною умовою розвитку кожної особистості та суспільства в цілому.

У зв'язку з цим сьогодні чітко виокремлюються психологічні професії, які диференціюють наступним чином:

- професії, пов'язані з науковим дослідженням психологічних закономірностей, особливостей виникнення та розвитку психіки особистості, специфіки міжособистісної, міжгрупової взаємодії у соціальних групах тощо. Це – **наукова або академічна психологія**;
- професії, пов'язані з **викладанням психології**. Викладачі психології мають на меті забезпечувати професійну підготовку психологів, підвищувати психологічну компетентність усіх інших фахівців. Адже програми підготовки управлінців, інженерів, економістів, офіцерів армії та

органів внутрішніх справ, і особливо педагогів, містять психологію як навчальну дисципліну; • професії, пов'язані з **психологією**. Метою роботи психологів є надання психологічної допомоги з розв'язання психологічних проблем клієнтів.

Щодо наукової психології, то діагностика певних психологічних проблем клієнта має дещо спільне з науковим дослідженням. А проведення психологічного консультування об'єктивно містить риси викладацької діяльності, адже тут певною мірою підвищується психологічна культура клієнта.

Проаналізуємо далі, в загальному плані, що в нашому житті потребує психологічної допомоги з боку психолога-практика. Значущою особливістю сучасного життя є поєднання високих вимог до професійної діяльності людини з «поліпрофесійністю» особистості, адже вона змушена бути здатною не тільки працювати у межах однієї професії, але й успішно, коли цього потребує життєва необхідність, опанувати інші професії.

І в такій ситуації теж можуть виникнути певні проблеми, у розв'язанні яких стає необхідною кваліфікована допомога практичного психолога.

Деякі сфери використання психології

Психологічна служба потрібна сучасній армії. По-перше, тут завданням психолога є надання психологічної допомоги юнакові з адаптації до нових (у порівнянні з родинними) умов служби: суворого режиму, необхідність підпорядковувати своє життя уставним вимогам тощо. По-друге, у сучасній армії є розповсюдженою так названа «дідівщина» – стосунки військовослужбовців, які мають певний термін спілкування із новобранцями, засновані на зневазі до їх особистості, знуцання. Такі стосунки у деяких випадках призводять до виникнення в молодих солдат почуття неповноцінності, а в інших – до трагічних наслідків. Психолог-професіонал, працюючи з особистим складом військових, сприяє подоланню та попередженню цих негативних явищ.

Позитивну роль відіграє практичний психолог в органах внутрішніх справ *та пенітенціарних установах*. У цих сферах він потрібен як експерт, що допомагає визначити мотиви і причини злочину, виявити особливості усвідомленості або неусвідомленості вчинку правопорушника. Крім того, психолог необхідний для попередження та подолання професійної деформації особистості працівників ОВС.

Психолог у медичній сфері. Як свідчить світова практика організації охорони здоров'я, надання медичної допомоги населенню може бути якісним у наш час лише за умови широкого використання психологічних знань у практичній діяльності лікаря. Особливо це стосується клінічної медицини, яка не лише використовує психологію у практиці, а й збагачує її. У зв'язку з цим, завданням медичного психолога є підтримання психологічного здоров'я населення, попередження захворювань, діагностика патологічних станів, психокорекція, вирішення багатьох питань експертизи, соціально-трудова реабілітація хворих людей, а також вивчення психологічних особливостей професійної діяльності медичного працівника. Медичний психолог вивчає психічні прояви хворіб, роль психіки в їх виникненні, перебіг, лікуванні, а також у зміцненні психічного та соматичного здоров'я людини. Практична ж робота психологів у медицині спрямована насамперед, на розроблення і застосування методів психодіагностики (в цілях медико-психологічної експертизи), а також методів психотерапії. Турботою медичних психологів у клініках є також профілактика і лікування професійного вигорання медичних працівників. Медичний психолог застосовує знання про особливості психіки пацієнтів з різними захворюваннями та людей у дитячому та похилому віці. Здійснює заходи, спрямовані на відновлення, корекцію або компенсацію порушених психічних функцій, станів, особистісного й соціально-трудового статусу хворих та інвалідів, а також осіб, які перенесли захворювання, зазнали психічної травми в результаті різкої зміни соціальних відносин, умов життя.

Важливу роль відіграє психологічна служба в *системі освіти*. Адже практичний психолог надає слушну допомогу не тільки дітям, яких ми виховуємо та навчаємо, їх батькам у вирішенні нагальних проблем стосунків з дітьми, а також педагогам у виробленні найбільш правильних шляхів та методів навчання й виховання.

Складно переоцінити значення психологічної служби у *сфері підприємництва та бізнесу*, оскільки розвиток ринкової економіки ставить перед комерційними організаціями безліч проблем

психологічного характеру, а саме: розробка та сприймання реклами, забезпечення конкурентоздатності продукції, попередження та розв'язання конфліктів, створення позитивного іміджу організації, технологія ведення переговорів тощо.

Практичної психологічної допомоги та супроводу потребує *управлінська праця*. Це проблеми професійного відбору, розподілу, адаптації кадрів, розробки та прийняття управлінських рішень, створення сприятливого соціально-психологічного клімату, удосконалення стилю керівництва тощо.

Практичний психолог сьогодні вкрай потрібен при розв'язанні проблем *сім'ї, підготовки молоді до сімейного життя*, виробленні оптимальних шляхів попередження та розв'язання сімейних конфліктів тощо.

Все більш популярним у сучасному житті стає *телефон довіри*, який передбачає надання кожній людині психологічної допомоги у розв'язанні найрізноманітніших проблем.

Практичний психолог є необхідним також у *сфері політики*, оскільки він допомагає в аналізі суспільних настроїв, інтересів різних соціальних груп суспільства, у прогнозі сприймання політичних рішень. За рекомендаціями психолога здійснюється створення політичним діячам позитивного (і негативного) іміджу, посиленню їх психологічного впливу на людей.

Без практичного психолога неможливо уявити собі *космічну галузь*. Відомо, що підготовка космонавтів, астронавтів здійснюється за допомогою психологічної служби, адже космічний політ вимагає особливої психологічної налаштованості та психологічної сумісності.

Професійний психолог-практик, допомагаючи людям успішно розв'язати їхні психологічні проблеми, сприяє зосередженню особистості на самоактуалізації, духовному розвитку.

Отже, яку б сферу життя та праці людини ми не обрали, всюди є потреба у психологічній допомозі, психологічному супроводі. Саме тому можна стверджувати, що **професія психолога** є необхідною у сучасному складному житті.

З 1993 року професійною підготовкою практичних психологів в Інституті займається кафедра психології.

Сьогодні у складі кафедри – відомі в Україні й за кордоном провідні психологи й молоді співробітники, об'єднані бажанням допомогти молоді стати висококваліфікованими психологами практиками, сформувані у них необхідні теоретичні знання та практичні навички й вміння, що відповідають вимогам сьогодення до цієї почесної професії.

ЯКІ ПРАВА ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ?

(витяг із ЗУ «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1556-18>))

1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на:

- 1) вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;
- 2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- 3) трудову діяльність у поза навчальний час;
- 4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
- 5) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти;

- 6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- 7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами вищого навчального закладу у порядку, передбаченому статутом закладу вищої освіти;
- 8) забезпечення гуртожитком на строк навчання у порядку, встановленому законодавством; 9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозиумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- 10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
- 11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- 12) внесення пропозицій щодо умов плати за навчання;
- 13) участь у громадських об'єднаннях;
- 14) участь у діяльності органів громадського самоврядування закладу вищої освіти, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради закладу вищої освіти, органів студентського самоврядування;
- 15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;
- 16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;
- 17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
- 18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- 19) зарахування до страхового стажу відповідно до [Закону України](#) "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання у закладах вищої освіти, аспірантурі, докторантурі, клінічній ординатурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;
- 20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- 21) участь у формуванні індивідуального навчального плану; 22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;
- 23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
- 24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;
- 25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік; 26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

- 27) оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- 28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

НАЙВІДОМІШИ ЗАКОНИ СТУДЕНТСТВА У СВІТІ: •

У Канаді студент, який не пропустив жодного заняття, має право тягнути білети на екзамені до того часу, поки йому не трапиться улюблений.

- **В Італії студент**, зголоднівши, має право замовити піцу просто під час пари, але виключно для всіх в аудиторії.
- **У Нідерландах студент** може піти із занять, якщо в нього є «поважна» причина, наприклад розрядився акумулятор у телефоні.
- **Якщо іспанець** не знає відповіді на запитання викладача, то повинен співати, але виключно іншою мовою. • **В Ірландії дівчат** агітують бути природними. Тому студентка, яка не фарбується, має право спати на парах. • **У Мексиці студент**, якщо день народження студента збігається з датою іспиту, він отримує додатковий бал.
- **В Індії студент**, який заснув на парах, повинен заспівати 3 пісні.
- **У штаті Огайо** студент, який не зареєстрований у жодній із соціальних мереж, отримує іспит автоматом.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В АКАДЕМІЇ (витяг з «Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (розміщено на офіційному сайті МАУП: <http://maup.com.ua>)

Освітній процес в Академії – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, здобуття, засвоєння, примноження і використання знань, умінь, навичок та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на виховання (формування) гармонійно розвиненої особистості.

Мета освітнього процесу полягає у підготовці компетентних та висококваліфікованих фахівців для різних галузей економіки та сфер суспільного життя, конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці.

Освітній процес в Академії базується на **принципах**, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» – науковості, гуманізму, демократизму, наступності та неперервності освіти, органічного єднання освітньої і наукової діяльності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій та спрямований на реалізацію парадигми студентоцентрованого навчання.

Тривалість навчання в Академії регламентується Законом України «Про вищу освіту» та «Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється набір та підготовка здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (розміщено на офіційному сайті МАУП: <http://maup.com.ua>).

Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання на другому (магістерському рівні):

90 кредитів (2700 годин), 1.6 роки

ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

В Академії на основі освітньої програми за кожною спеціальністю розробляються навчальні плани.

Навчальний план – це нормативний документ Академії, який складається на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю і спеціалізацією. Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання.

Навчальним планом для певної спеціальності має визначатися перелік обов'язкових дисциплін (максимум – 75 % від загального обсягу кредитів ЄКТС). Загальний обсяг вибіркових дисциплін має складати не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та з метою конкретизації процедури формування переліку й подальшого вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін із циклу вільного вибору, на виконання рішення вченої ради Академії (протокол № 5 від 25 травня 2016 р.), введено в дію «Положення про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (розміщено на офіційному сайті МАУП: <http://maup.com.ua>). **Порядок вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (витяг)**

Терміни проведення процедур вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів у групах. Здобувачі вищої освіти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін **до 01 лютого навчального року**, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення.

Процедура вибору здобувачами навчальних дисциплін включає **шість етапів**.

Перший етап – ознайомлення здобувачів із порядком, термінами та особливостями реєстрації та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Академії, а також із особливостями присвоєння професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій навчається здобувач (відповідальні куратори груп, деканати). Заходи першого етапу організуються **до 01 жовтня поточного навчального року**.

Другий етап – ознайомлення здобувачів із переліками дисциплін за вибором, які пропонуються як за освітньою програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими освітніми програмами. Ознайомлення відбувається шляхом організації зустрічей з представниками кафедр і гарантами освітніх програм, представниками деканатів, кураторами груп тощо. Заходи другого етапу організуються **до 15 листопада поточного навчального року**.

Третій етап – запис здобувачів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється **до 30 грудня поточного навчального року**. Зразок заяви поданий в додатку 1 відповідного Положення.

Четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів вищої освіти, перевірка контингенту здобувачів і попереднє формування груп за спеціалізаціями (профілями), а також мобільних груп на вивчення вибіркових дисциплін. Заходи четвертого етапу організуються **до 15 січня поточного навчального року**.

За результатами етапу здобувачам, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у пункті 2.4 відповідного Положення, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів (до 20 січня).

П'ятий етап – повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Тривалість – тиждень.

Шостий етап – остаточне опрацювання заяв студентів факультетами/інститутами/ гарантами освітніх програм, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору, перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп на вивчення вибіркових дисциплін. Заходи шостого етапу організуються **до 01 лютого поточного навчального року**.

Копії затверджених списків груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються до Управління організації освітнього процесу Академії.

Здобувачі вищої освіти мають право обрати вибіркові дисципліни на весь період навчання.

Здобувачі вищої освіти, зараховані на заочну форму навчання, мають право вибору окремих дисциплін з навчального плану при написанні заяви на вступ на обрану освітню програму та з переліку – тільки з наступного року навчання.

Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись. Вибіркові навчальні дисципліни, передбачені освітньою програмою підготовки, входять до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти і є обов'язковими для вивчення.

Навчальний план за заочною формою навчання містить перелік дисциплін, аналогічний навчальному плану за денною формою навчання, має меншу кількість аудиторних занять, за рахунок збільшення кількості самостійної роботи. Відсоток скорочення обсягу аудиторних занять (порівняно з навчальним планом денної форми навчання) є пропорційним для всіх дисциплін навчального плану.

Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується заліком або екзаменом. Сумарна кількість екзаменів та заліків (без практик та курсових робіт/проектів) в семестрі не перевищує 8 (але не більш, як 5 екзаменів на одну екзаменаційну сесію).

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (ІНПЗВО) – нормативний документ Академії, за яким здійснюється навчання виходячи з вимог освітніх програм відповідно до рівнів вищої освіти, з максимальним урахуванням індивідуальних потреб, особистісних освітньо-професійних інтересів здобувачів вищої освіти щодо своєї фахової підготовки і вимог ринку праці. ІНПЗВО в Академії регулюється «Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти та результати його виконання» (розміщено на офіційному сайті МАУП: <http://maup.com.ua>).

Індивідуальний навчальний план складається на кожний навчальний рік і затверджується директором інституту/деканом факультету. Реалізація індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти здійснюється протягом часу, який не перевищує терміну його навчання. За виконання індивідуального навчального плану відповідає здобувач вищої освіти. Контроль за реалізацією індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти здійснює директор інституту/декан факультету.

Здобувачам вищої освіти, які навчалися в зарубіжних вищих навчальних закладах, може надаватися дозвіл на навчання за індивідуальними навчальними планами із зарахуванням оцінок з дисциплін, що вивчалися ними в зазначених ВНЗ, якщо ці дисципліни відповідають (за змістом і обсягом) переліку дисциплін навчального плану, обраний в Академії спеціальності (спеціалізації). Процедура регулюється «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (розміщені на офіційному сайті МАУП: <http://maup.com.ua>).

ГРАФІК ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

Графік освітнього процесу – це нормативний документ Академії, який відображає конкретні терміни проведення екзаменаційних сесій, тривалість канікул, строки ліквідації академічної різниці та академічної заборгованості, визначає терміни проходження здобувачами вищої освіти практики та проведення атестації.

У навчальному році в Академії планується, як правило, 40 тижнів теоретичного навчання (включаючи заліково-екзаменаційні сесії). Конкретна тривалість теоретичного навчання кожного року визначається з урахуванням особливостей певної спеціальності.

Освітній процес за денною та заочною формами навчання організується за семестровою системою. Заліково-екзаменаційні сесії плануються по дві у навчальному році тривалістю два-три тижні. Всі види практик проводяться поза термінами теоретичного навчання.

Канікули встановлюються двічі на рік загальною тривалістю 8–12 тижнів. Їх терміни визначаються графіком освітнього процесу на кожний навчальний рік. Для атестації здобувачів вищої освіти у графіку освітнього процесу планується 1-2 тижні, в залежності від форми атестації здобувачів вищої освіти.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ *Освітній*

процес в Академії здійснюється за такими формами:

- навчальні (аудиторні) заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Академії є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

В Академії можуть бути встановлені й інші форми освітнього процесу і види навчальних занять.

Лекція – основний вид навчальних занять в Академії, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція, як правило, є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Лекційні заняття проводяться лекторами – професорами і доцентами (старшими викладачами) Академії, а також провідними науковцями або фахівцями, запрошеними для читання лекцій. Лекційні заняття проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях – аудиторіях для однієї або кількох академічних груп здобувачів вищої освіти.

Лабораторне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача проводять експерименти чи дослідження в навчальних лабораторіях з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення, устаткування, комп'ютерної техніки з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень відповідної науки (дисципліни), набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, комп'ютерною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для визначення ступеня оволодіння здобувачами вищої освіти необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх здобувачами вищої освіти на занятті.

Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при визначенні семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти реферати, та виконання ними інших завдань, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться в «Журнал обліку роботи академічної групи», який розрахований на навчальний рік. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчальне заняття – це вид навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або кількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг навчальних занять для конкретного ступеня вищої освіти.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім атестації) визначаються індивідуальним навчальним планом студента.

Консультація – вид навчального заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консулює студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання з окремих дисциплін (реферати, розрахункові, графічні, розрахунковографічні, курсові роботи (проекти), кваліфікаційні (дипломні роботи/проекти) видаються здобувачам вищої освіти в терміни, передбачені робочим навчальним планом. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно при консультуванні викладача.

Курсові роботи/проекти – це вид наукової роботи, що передбачає самостійне дослідження здобувачем вищої освіти актуальних проблем і теоретичне їх викладення відповідно до вимог щодо оформлення результатів наукових досліджень.

Виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Кількість курсових робіт/проектів не повинна перевищувати одну на семестр (рекомендовано – не більш, як одна на навчальний рік). Здобувачам вищої освіти першого курсу навчання курсові роботи/проекти не плануються, у випусковому семестрі вони можуть плануватися лише за умови відсутності в навчальному плані кваліфікаційної роботи (дипломної роботи/проекту).

Тематика курсових робіт/проектів відповідає завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язується з практичними потребами конкретного фаху. Керівництво курсовими роботами /проектами здійснюється викладачами випускової кафедри та іншими науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем та/або вченим званням.

Захист здобувачем вищої освіти курсової роботи/проекту проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи/проекту. Склад комісії визначає завідувач кафедри.

Кваліфікаційні роботи (дипломні роботи/проекти) виконуються на завершальному етапі навчання здобувачів вищої освіти за освітніми програмами підготовки магістрів і передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності (спеціалізації) та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих та інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи (проекту).

Дипломна робота/проект – це самостійна індивідуальна кваліфікаційна робота, з елементами дослідництва та інновацій, яка є підсумком теоретичної та практичної підготовки в рамках нормативної та вибіркової складових освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти.

Метою кваліфікаційної роботи (дипломної роботи/проекту) є проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розроблення інноваційних пропозицій у певній сфері виробництва або наукової діяльності та рекомендацій щодо їх впровадження.

За рік до закінчення терміну навчання на денній та за 6 місяців на заочній формі навчання здобувачу вищої освіти надається право обрати тему дипломної роботи/проекту, визначену випусковими кафедрами, або зазначені терміни запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її розроблення.

До попереднього захисту кваліфікаційної роботи (дипломної роботи/проекту) здобувач вищої освіти зобов'язаний надати на випускову кафедру її електронну версію, з метою запобігання та виявлення академічного плагіату в дипломних роботах здобувачів вищої освіти, яке покладене на завідувачів кафедр та наукових керівників кваліфікаційних робіт (дипломних робіт/проектів) випускників усіх освітніх рівнів.

Виконання і захист кваліфікаційної роботи (дипломної роботи/проекту) є завершальним етапом навчання за освітньої програмою підготовки та формою атестації здобувачів вищої освіти.

Кваліфікаційні роботи (дипломні роботи/проекти) здобувачів вищої освіти після їх захисту випускові кафедри передають в архів Академії, де зберігаються відповідно до вимог чинного законодавства.

Практична підготовка осіб, які навчаються в Академії є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття певного ступеня вищої освіти.

Метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти Академії є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок й умінь, що формують фахівців з вищою освітою відповідного ступеня та сприяють підвищенню якості підготовки фахівців.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачає безперервність послідовність її проведення протягом навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх фахівців. Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачає проведення практичних занять та видів практик, передбачених навчальним планом.

Практична підготовка осіб, які навчаються в Академії, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними Академією договорами.

Здобувачі вищої освіти з інших країн, які навчаються в Академії без відриву від виробництва, можуть проходити практику на базі національних підприємств, установ та організацій (за їх згодою та згодою відповідної випускової кафедри Академії) з безумовним дотриманням вимог графіка освітнього процесу, навчального плану та програми практики.

Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

Проходження і захист практики здобувачів вищої освіти всіх форм навчання регулюється «Положенням про практику студентів МАУП».

Контрольні заходи

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- поточний контроль,
- підсумкова атестація.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять. Поточний контроль застосовується з метою перевірки знань з окремих складових навчальної програми даної дисципліни, а саме: матеріалу, викладеного на лекціях; питань, розглянутих та обговорених на семінарських (практичних, лабораторних, індивідуальних) заняттях та матеріалу, опрацьованого самостійно.

Завданням поточного контролю є: перевірка розуміння і засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт; уміння самостійно опрацьовувати тексти; здатність осмислювати зміст теми чи розділу; уміння публічно чи письмово подавати певний матеріал. Форми та методи поточного контролю визначаються кафедрами.

Підсумкова атестація включає:

- семестрову атестацію;
- атестацію здобувача вищої освіти. **Семестрова атестація** проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен/залік – це форма підсумкової атестації, що полягає оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Кількість екзаменів в екзаменаційній сесії, як правило, не перевищує 4-5. Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати заліки та екзамени відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст заліків та екзаменів визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

Здобувач вищої освіти допускається до складання заліку та/або екзамену дисципліни, якщо ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та робочою навчальною програмою. Складання заліків проводиться на останніх лабораторних, практичних, семінарських заняттях з дисциплін і завершується до початку екзаменаційної сесії. Здобувачі вищої освіти, які без поважних причин не склали заліки з дисциплін, передбачених навчальним планом, до складання екзаменаційної сесії не допускаються.

Розклад екзаменів затверджується директором інституту/деканом факультету не пізніше, як за місяць до початку екзаменаційної сесії і доводиться до відома науково-педагогічних/педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти.

У розкладі екзаменаційної сесії передбачається час для підготовки до кожного екзамену тривалістю не менше трьох днів, враховуючи вихідні дні. Внесення змін до розкладів заліково-екзаменаційних сесій можливе тільки з письмової згоди керівництва Академії (проректора/ректора).

Під час екзамену/заліку здобувачі вищої освіти мають право використовувати навчальні програми з дисципліни. З дозволу екзаменаторів здобувачі вищої освіти можуть користуватись довідковою літературою, технічними навчальними засобами. Використання здобувачем вищої освіти під час екзамену/заліку будь-яких інформаційних матеріалів без дозволу осіб, які проводять контрольний захід, тягне за собою його припинення. При цьому проти прізвища здобувача вищої освіти у

заліково-екзаменаційній відомості проставляється запис “Незадовільно”/“Не зараховано” і відповідний підпис викладача.

Екзамени для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання можуть проводитися в усній і письмовій (електронній) формі за екзаменаційними білетами, розробленими викладачем кафедри й затвердженими згідно з вимогами. Комплект складається з 30 екзаменаційних білетів незалежно від чисельності академічної групи.

В екзаменаційному білеті може передбачатися комбінація з екзаменаційних запитань і тестових завдань різних типів (відкритих, закритих, вибіркових, на відповідність).

Кількість екзаменаційних запитань, практичних і тестових завдань різних типів в екзаменаційному білеті та критерії оцінювання відповідей на них визначає науково-педагогічний/педагогічний працівник, який відповідає за викладання навчальної дисципліни.

Після завершення семестрової атестації з дисципліни оцінка здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни за 100-бальною шкалою (також й оцінки за виконання іншого виду навчальної роботи) переводиться в національні оцінки (“Відмінно”, “Добре”, “Задовільно”, “Незадовільно”) та оцінки ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).

Результати складання заліків оцінюються за національною двобальною шкалою: “Зараховано” чи “Не зараховано” та відповідними оцінками ЄКТС. Оцінка за проходження практики, не залежно від її виду, виставляється за результатами захисту здобувачем вищої освіти письмового звіту перед комісією кафедри, склад якої формує її завідувач (не більше трьох осіб), у визначені терміни. Участь у роботі комісії керівника виробничої практики є обов’язковою.

Здобувачам вищої освіти, які за результатами екзаменаційної сесії мають заборгованість з 1-2 дисциплін, може бути надано право на їх ліквідацію у визначені терміни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання екзамену (заліку) допускається не більше двох раз. При другому перескладанні екзамену (заліку) у здобувача вищої освіти може приймати комісія, яка створюється директором інституту/деканом факультету. Оцінка комісії є остаточною.

Якщо здобувач вищої освіти був допущений до семестрового контролю, але не з’явився без поважної причини, то вважається, що він використав першу спробу скласти екзамен (залік) і має заборгованість.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи науково-педагогічного працівника директором інституту/деканом факультету створюється комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять завідувач кафедри, викладачі відповідної кафедри, представники деканату та студентської ради.

Встановлюється порядок перерахунку показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання у традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ЄКТС (зазначено у таблиці):

Оцінка за 100бальною шкалою Академії	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
90-100	зараховано	5 (відмінно)	A (відмінно)
82-89		4 (добре)	B (дуже добре, вище за середнє, але з деякими помилками)
75-81			C (добре, з декількома суттєвими помилками)

68-74		3 (задовільно)	D (посередньо зі значними недоліками)
60-67			E (достатньо, виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки)
35-59	незараховано	2 (незадовільно)	FX (незадовільно, з можливістю повторного складання)
1-34			F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням)

За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим здобувачам вищої освіти директор інституту/декан факультету може встановлювати індивідуальний графік складання екзаменів (заліків) або ліквідації академічної заборгованості тривалістю не більше місяця з початку наступного навчального семестру. Якщо цей термін є недостатнім для виконання індивідуального графіка, розглядається питання про надання здобувачу вищої освіти академічної відпустки або повторного курсу навчання.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали вимоги навчального плану поточного курсу та умови договору (контракту) на навчання, наказом ректора Академії переводяться на наступний курс.

У період екзаменаційних сесій може проводитися незалежне тестове оцінювання знань здобувачів вищої освіти, як контроль якості навчального процесу кафедр, проходження якого є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти.

Результати семестрового контролю мають регулярно обговорюватися на засіданнях кафедр, вчених рад інститутів/факультетів та вченої ради Академії і одним із важливих чинників управління якістю навчального процесу в МАУП.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (далі – СРС) – засіб самостійного засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу в позааудиторний час, що включений до навчального плану для вивчення певної дисципліни, або в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача; становить понад 50% бюджету часу, відведеного на конкретну дисципліну в робочому навчальному плані з урахуванням специфіки та змісту певної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої програми.

Мета СРС – системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу в межах програми навчальної дисципліни та формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця, здатного до креативного мислення, вільного орієнтування в інформаційному просторі та прийняття важливих самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях.

Форми СРС:

- самостійна робота в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача і в його присутності;
- позааудиторна робота, яка здійснюється студентом самостійно, без викладача, але під його загальним керівництвом і контролем, у т.ч. дистанційно.

Зміст СРС з конкретної навчальної дисципліни визначається робочою програмою та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів робіт:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з робочою навчальною програмою;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
- підготовка до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- робота в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у роботі факультативів, спецсемінарів тощо;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів та академії;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до підсумкової атестації, у тому числі й виконання випускної кваліфікаційної роботи на здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- інші види діяльності, що ініціюються академією, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Для студентів заочної форми навчання завдання повинні бути сформульовані таким чином, щоб студент мав змогу самостійно вивчити зміст дисципліни.

Організаційні види самостійної роботи студента. Робота студента, яка виконується самостійно у вільний від занять час, як правило, поза аудиторією, однак, інколи, з урахуванням специфіки дисципліни – в лабораторії або майстерні;

- індивідуальна робота студента – це аудиторна самостійна робота за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача, під час виконання якої студент може отримати методичну допомогу у вигляді консультацій щодо виконання цієї роботи, при цьому консультації носять індивідуальний характер. Вона може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни, аудиторне проектування, роботу з використанням комп'ютерної техніки тощо і враховувати специфічні вимоги конкретної дисципліни.

Індивідуальні навчальні завдання з окремих дисциплін представляють собою позааудиторну СРС навчального, навчально-дослідного характеру. Вони мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання видаються студентам у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним студентом самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька студентів, у тому числі інших спеціальностей чи факультетів. **Індивідуальні навчальні завдання** можуть мати наступні види:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (ситуативних) задач різного рівня складності з будь-якої теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами; • розробка навчальних та діагностичних тестових завдань.

Одним з видів проведення індивідуальної та самостійної роботи зі студентами є використання сучасних технологій навчання, що запроваджується в академії. Це модульне середовище для навчання Moodle, яке створюється викладачами на допомогу студентам і базується на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

До **методів СРС**, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносять: проблемно-пошукові; проектного навчання; колективної розумової діяльності; застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

Проблемно-пошукові методи спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Їх застосування спонукає студентів до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку їх творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників, відео-матеріалів тощо) при підготовці до практичних занять та виконанні індивідуальних завдань відповідно до робочої програми; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання інтернет-ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни,
- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; відпрацювання тренінгів; самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролів);
- переклад іноземних фахових текстів тощо.

Методи проектного навчання спрямовані на досягнення прогнозованих результатів СРС на основі вже здобутого досвіду. Їх використання недоцільне та неможливе без чіткого визначення дидактичних завдань, які студенти вирішують у навчальній діяльності за різними типами проектів: • підготовка критичного есе, дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою;

- підготовка з обраної теми доповіді, презентації, портфоліо;
- написання курсової роботи (проекту);
- написання випускного кваліфікаційного проекту (роботи);
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на наукові семінари, засідання наукових гуртків, клубів;
- підготовка прописів для виконання лабораторних робіт, а також оформлення відповідних протоколів і підготовка до їх захисту;
- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів.

В основу розробки індивідуальних проектних завдань викладачем має бути покладений особистісно орієнтований підхід, що ґрунтується на засадах партнерської взаємодії між викладачами та студентами.

Методи колективної розумової діяльності. Сутність методів полягає в колективній творчості студентів, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей студентів, підвищенню рівня їх самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану студентів. Методи колективної розумової діяльності вирізняються новизною, більшою мобільністю у виборі напрямів розв'язання проблеми, творчістю учасників. До таких методів відносяться:

- формування колективних проектів;
- групові ситуаційні завдання;
- ділові ігри;
- тренінги;

- брейн-ринги;
- тощо.

Методи застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань.

Комп'ютерні технології виступають як зручний та потужний засіб отримання певного результату, а також сприяють:

- унаочненню запропонованого викладачем навчального матеріалу;
- поєднанню різних способів сприйняття інформації;
- підвищенню мотивації студентів до самостійної роботи за рахунок її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності.

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів є **проведення контрольних заходів**. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий

контроль. **Поточний контроль** здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. **Підсумковий контроль** проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента. Контроль СРС здійснюється в залежності від виду самостійної роботи і передбачає **такі форми**: тестування; контрольні та розрахунково-графічні роботи; контрольні питання після кожної лекції; співбесіда; захист курсових робіт і проектів; перевірка виконання індивідуальних завдань під час практики; ділові ігри та творчі наукові конференції; колоквиуми; завдання, що передбачають нестандартні рішення; звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт; заповнення зошиту з самостійної роботи; інші форми.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи можуть бути враховані при підрахунку загального рейтингового балу студента з дисципліни.

Шановний студенте, прийміть пораду!

Ця порада може бути висловлена у двох словах – **Мисліть самостійно**.

Це може звучати просто. Але ви побачите – і напевно в старших класах, ви вже зіштовхувалися з цим – мислити самостійно може бути значним викликом. Це завжди вимагало самодисципліни, а в наші дні – ще й сміливості.

Особливо зараз, дуже хочеться формувати свої погляди в унісон з поглядами свого оточення. Конформізм, прогинання і шаблонне мислення – це небезпека не лише для студента, але і для викладача. В багатьох вишів те, що **Джон Стюарт Міль** називав "тиранія громадської думки" суттєво знеохочує студентів сперечатися щодо домінуючих поглядів на мораль, політичні та інші питання. Як наслідок, домінуючі погляди сприймаються як настільки очевидно правильні, що виглядає, ніби лише фанатики або диваки можуть ставити їх під сумнів.

А навішувати на себе ярлик фанатика чи дивака ніхто не хоче, тож проста, лінива реакція – це піддатися прийнятим у середовищі поглядам і традиціям.

Не робіть цього. Мисліть самостійно.

Мислити самостійно включає ставлення під сумнів домінантних ідей, навіть коли інші наполягають, що ті беззаперечні.

Мислити самостійно означає вирішувати, в що вірити не через пристосування до трендових опіній, а на основі певних зусиль із вивчення ситуації і чесної оцінки аргументів обох чи усіх боків питання – включно з аргументами щодо думок, які інші прагнуть або стигматизувати, або ж навпаки захистити від критики.

Любов до істини і бажання її досягнути мало б мотивувати вас мислити самостійно. Основним задумом вищої освіти є пошук істини і оволодіння відповідними навичками та чеснотами, що допомагають стати шукачем істини на все життя.

Відкритість поглядів, критичне мислення і дебати є визначальними для пошуку істини.

Ба більше, вони є нашою найкращою протиотрутою від зашореності (bigotry).

Перше визначення, яке дає словник Мерріам-Уебстер на поняття bigot це – особа, що "затято і фанатично віддана власним ставленням і упередженням".

Єдині, хто боїться відкритого дослідження і критики, глибоких конструктивних дебатів це і є ці затяті, чи то в університетських середовищах чи в ширшому суспільстві, які намагаються захистити гегемонію своїх переконань, закидаючи іншим, ніби ставити ці переконання під сумнів – це зашореність.

Тож не піддавайтеся на тиранію громадської думки. Не закривайтеся у герметичному середовищі. Приймаючи чи відкидаючи певну думку, переконайтеся, що ви робите це в наслідок критичної оцінки аргументів.

Мисліть самостійно.

Успіхів у вищій освіті!»